

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-05-20
Besvaras senast
2021-06-03

Till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:750 Ny utredning om militärtransporter på Estonia

I *Ekot* i Sveriges Radio den 11 november intervjuades Estoniaöverlevaren Anders Eriksson, som var en av ett tjugotal anhöriga och överlevande som i ett möte med statsrådet Damberg samfällt uttrycker en önskan till Damberg att militärtransporterna nu ska utredas:

”Överlevande Anders Eriksson var också var med på dagens möte, även han ville ha klarhet i hur det låg till med de militära transporterna. – Alla pratade bara om de militära transporterna och ställde frågor kring det, säger Anders Eriksson.”

Den 6 november arrangerade försvarsutskottet på initiativ av Kristdemokraterna en utfrågning med anledning av frågor om Estonias förlisning och uppgifter i den nya dokumentärfilmen om militär last ombord.

Efter mötet lovade försvarsminister Peter Hultqvist enligt *Ekot* ”att Haverikommissionen ska få tillgång till alla hemligstämplade uppgifter som kan finnas om transporter av militär utrustning på den förlista passagerarfärjan Estonia.

– Om Haverikommissionen vill titta på det som finns inom ramen för Försvarsmakten och våra myndigheter så är dom helt välkomna, och de kommer att ha full access till myndigheterna, säger Peter Hultqvist.

Ekot frågade varför detta hemlighöll och varför regeringen inte avslöjade det här, på vilket Hultqvist svarade:

– Det är ingenting som hemlighålls. Regeringen har inget intresse av att hemlighålla någonting, eller att på något vis dölja något i det här. Men däremot ska det ju ha sin riktiga gång och det är haverikommissionen som den centrala rollen i detta.

Uppgifter i den nya dokumentären om Estonia talar om militär utrustning, och den överlevande Sara Hedrenius vittnar om att militära bilar kördes ombord som sista fordon i Tallinns hamn.”

Den 25 november skrev 89 barn till omkomna och överlevande ett öppet brev till Haverikommissionen och politiker i DN, och en av punkterna som barnen

kräver att få svar på från Haverikommissionen rör just militärtransporterna. De uttrycker följande fråga med krav på utredning.

”Varför har man inte utrett vilka länder som skulle kunna ha varit inblandade i att använda M/S Estonia för att frakta militärt material? Det finns vittnesmål som kan bekräfta att militära fordon setts köra ombord på fartyget precis före avgång den 27 september 1994. Utredningen som gjorts av Johan Hirschfeldt kring detta har endast bekräftat att Sverige känt till transporter vid två andra tillfällen, något som en före detta tulltjänsteman redan offentliggjort. Övrigt material i utredningen förstördes av Hirschfeldt. Varför? Är det tillåtet att förstöra viktigt utredningsmaterial? Finns det hemligstämplade dokument arkiverade kring militära transporter på M/S Estonia?”

Förra biskopen Caroline Krook, som var medlem i Etiska rådet, ställde den 25 januari frågor om Estonias militärtransporter på sin egen Facebook: ”Varför fick ingen veta något om de militära transporter som skett före förlisningen och förmodligen också under förlisningsnatten? Undanhölls vi i Etiska rådet väsentlig information?”

Att inte bara anhöriga och överlevande – utan även medlemmar i Etiska rådet – nu ställer krav på mer information om Estonias militärtransporter är talande.

Nu kommer dock uppgifter om att Haverikommissionen inte kommer att utreda frågetecknen kring militärtransporterna. Skälet sägs vara att man uppfattar att man bara fått uppgift av regeringen att utreda hur Estonia sjönk och att militärtransporterna inte direkt har med det att göra.

Många – inte minst överlevande och anhöriga – upprörs över detta besked.

Mot bakgrund av nya vittnesuppgifter som bevitnat militär last under förlisningsnatten, i kombination med frågor från anhöriga, överlevande och medlemmar ur Etiska rådet samt den kritik Johan Hirschfeldts utredning fått, finns det anledning att ifrågasätta – och på nytt utreda – påståendet att det inte ska ha transporterats militär utrustning på M/S Estonia under förlisningsnatten?

Mina frågor till statsrådet Mikael Damberg är:

1. Varför har regeringen inte vidtagit åtgärder för att utreda vilka länder som skulle kunna ha varit inblandade i att använda M/S Estonia för att frakta militärt material och vilket material det i så fall varit fråga om samt vilket/vilka länder som var slutliga mottagare av materialet?
2. Stämmer uppgiften att utredningsmaterial förstörts och avser statsrådet i så fall att vidta åtgärder för att klarlägga varför detta skett och vilka uppgifter materialet innehöll?
3. Stämmer uppgiften att det finns hemligstämplade dokument arkiverade kring militära transporter på M/S Estonia hos bland annat polisen och Försvarmaken och avser regeringen i så fall att offentliggöra dessa längre fram?
4. Finns det enligt statsrådets bedömning anledning att ifrågasätta – och på nytt utreda – påståendet att det inte ska ha transporterats militär utrustning på M/S Estonia under själva förlisningsnatten?
5. Avser regeringen att ge ett specifikt uppdrag åt Haverikommissionen eller någon annan myndighet att göra en ny utredning om de militära transporterna på Estonia?

.....

Mikael Oscarsson (KD)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welander